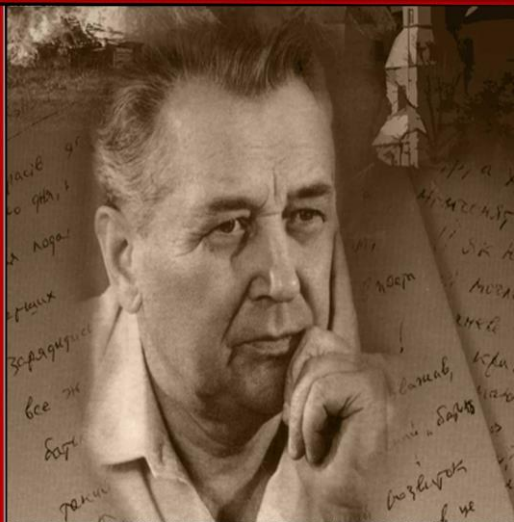

O. Lourey

ОЛЕСЬ ГОНЧАР

**ДОРОГА
ЗА ХМАРИ**

«Дорога за хмари» Олеся Гончара — новела, присвячена традиційній для ідіостилю автора темі пошуку моральних ідеалів. У центрі твору — образ щирої і світлої доньки лісника Нателли.

Світову славу письменнику принесли романи «Собор», «Прапорonosці», «Тронка», «Берег любові», «Людина і зброя», повісті «Бригантина», «Далекі вогнища, новели «Модри Камінь», «За мить щастя». Олесь Гончар — видатний український письменник, автор соціально-психологічних та філософських романів, повістей та новел.

Олесь Гончар

Дорога за хмари

Це — там, високо в горах, у царстві скель і могутніх правічних лісів...

На кам'янистому схилі, в зеленій гушавині дерев, ледь видніється лісничова хата з гнучкою радіощоглою на ній. Від хати по крутизні в'ється стежечка вниз до потоку. Щоранку спускається нею босоніж чорняве смугле дівчатко років десяти. Тримаючи глек у руці, легко стрибає з брили на брилу, озираючи вранішній світ дикувато-ясними оченятами, усміхаючись назустріч горам, небу і сонцю.

Це — Нателла, юна лісничова донька.

Поблискує глек у загорілій худенькій руці, шерхоче під ногами теплий, приємний камінь...

Шумить, вирує внизу потік. Скільки пам'ятає себе Нателла, все вона чує цей шум. Ласкавий, милозвучний, мов колискова пісня, він її заколисує вечорами, і він же першим будить Нателлу вранці, м'яко вплітаючись у розкіш дитячих снів, у ту солодку ранкову напівдрімоту, коли не одразу й дотямиш: чи то потік, чи, може, дощ шумить за вікном...

Що ближче потік, то гучніше, майже з видзвоном, вишумовує він з-поміж каміння

дівчинці назустріч, немов збадьорений її приходом, немов радий погомоніти з нею.

— Здрастуй, потічку!

І потік усміхається їй мигтінням в'юнкої течії та білосніжною кучугурою шумовиння, що росте й росте у вирі під водоспадом.

Вилискують брили, оброслі зеленим бархатом водяних мохів, розпускається лілейно-білим шумовинням потік, виграючи на сонці... Знає він, що зранку любить Нателла побавитися з ним. Ось вона, присівши на камені, опустить руку в джерельно чисту, холодну течію, поніжить трохи її, потім умиється, пригорщами хлюпаючи гірську лоскітливу воду собі в обличчя, а тоді вже сяде погрітись на камені, старанно заплітаючи свої вогкенькі блискучі кіски.

Невтомний потік цілий ранок гомонітиме з нею, бо кому ж тут іншому з нею вести мову під час її довгих літніх канікул? Татко ще до схід сонця пішов в обхід, бродить десь зараз по кряжах, під самим небом, з рушницею на плечі... В його відсутність Нателла стає тут повновладною хазяйкою всього: і рубленої хати, і ясного потоку, і вкритих лісами гір, що звідусіль тут обступають тебе. Сама-самісінька на всю величезну улоговину, в якій могло б розміститись чимале містечко. Але Нателлі не страшно, вона вже звикла. Кожен кущик тут їй знайомий, кожен струмок дзюркотить із-під

скелі привітно... Багато струмків дзюркоче по тінявих ущелинах, що сходяться до улоговини, і всі дзюркочуть по-різному, і воду кожного з них Нателла вгадає на смак.

Усю численну сім'ю струмків вбирає в себе оцей могутній бурхливий потік, що мчить звисока, десь із-за хмар. Нателлі там ще не доводилось бувати, хоча хмари для неї не такі вже далекі й недосяжні, якими вони здаються дітям долин та підгірських селищ. Життя хмар проходить на очах у Нателли, вони кочують майже нарівні з хатиною лісника. В дощові дні хмари димують над самою улоговиною, зависаючи вогкими сивими насмами на вершинах сусідніх скель, чіпляючись за верхи сосон па найближчому перевалі. Нещадно скубуть, шматують їх там вітри, що завжди ходять верхами, не засягаючи в низькоділ.

— Татку, поведи мене вище, на перевал, — не раз просила Нателла. — Я хочу зблизька побачити ті місця, де б'ються хмари з вітрами...

І татко обіцяв згодом прорубати стежку на перевал і повести її туди. А поки що в час негоди Нателлі доводиться сидіти нишком у своїй хатині, де опівдні уже стає темно від густих хмар, що пропливають за вікном, і де від ударів грому здригаються рублені стіни, всуціль обвішані випиляними дисками — взірцями дерев підвладного татові лісництва. Ревуть, б'ються в

горах грізні стихії, стугонять над Нателлою вікові дерева, і з острахом тягнеться до столу дитяча рука, щоб вимкнути приймач, переповнений шумом та тріском — відгомоном страшного побоїща, що бушує десь зовсім поруч, на перевалі.

Дороги звідси на перевал нема. Звідси взагалі нікуди нема доріг, є лише вузька, ледь помітна стежечка понад потоком униз, в далеку долину, де живуть дядя Леван та тьотя Етері. Під час навчання в школі Нателла живе там, у дяді Левана, а до татка їздить тільки в гості — верхи па коні або на ішаку. Бо тільки так — верхи — можна добутися сюди, в лісникове підхмар'я. Щоб спуститися в долину, треба день, а щоб піднятися звідти, треба і два. Звісно, машиною було б набагато швидше, але яка ж машина пройде в гори козиною стежечкою, вузьким карнизом понад урвищами, де навіть ішак, ступаючи обережно, щомиті ризикує зірватись?

Рідко бувають тут люди. З'явиться часом нав'ючений дядя Леван, забреде хто-небудь з мисливців або пройдуть незнайомі юнаки, вимірюючи гори якимись дивовижними інструментами... Минулого літа забрались сюди в супроводі вожатих навіть столичні піонери — юні натуралісти з рюкзаками за плечима, з палицями в руках. Вони збирали в горах взірці мінералів та рідкісні лікарські рослини, і Нателла охоче допомагала їм у цьому.